

УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ ІНТЕГРАЦІЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Одним із перспективних шляхів вирішення відповідального завдання оновлення вітчизняної освітньої системи є впровадження елементів відкритої освіти, яка має значний потенціал для забезпечення адекватного розвитку вітчизняної освітньо-наукової системи в контексті глобальних соціально-економічних тенденцій.

Поняття "відкрита освіта" охоплює різні види освітньої діяльності, у яких знання, ідеї і значущі складові методики та організації освітнього процесу вільно поширюються і використовуються за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Слід наголосити, що відкрита освіта, незважаючи на тісний зв'язок з інформаційно-комунікаційними технологіями, не обмежується самою лише інформатизацією освіти. Також, з огляду на складність і багатоплановість явища, необхідно відділяти власне навчальні та організаційно-технічні аспекти відкритої освіти від ідеологічних, далеко не завжди значущих для сучасних українських реалій.

Активізація впровадження відкритої освіти з початку 2000-х років у багатьох країнах є однією з визначальних тенденцій розвитку системи передусім вищої освіти та освіти дорослих. Про це свідчать як об'єктивні зміни у навчальних закладах і навчальному процесі, так і дедалі більша увага до відкритої освіти з боку урядів і міжнародних установ, освітніх і наукових інституцій, благодійних фондів, громадських організацій, міжурядових і міждержавних інституцій, включно з Європейським Союзом та Організацією Об'єднаних Націй. Масштабні ініціативи з упровадження елементів відкритої освіти сьогодні втілюються у десятках країн, серед яких є як лідери сучасної освіти, такі як США і Великобританія, так і держави, що прагнуть максимально швидко подолати відставання в освітній і науковій сферах, зокрема КНР і В'єтнам.

З огляду на те, що сьогодні в Україні в цілому досягнуто прийнятного рівня доступності освіти, але водночас її якість потребує суттєвого підвищення, а структура – оновлення, найбільш актуальними для України є елементи відкритої освіти, пов'язані з ефективним використанням інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі та освітньому менеджменті. Особливо значним є позитивний потенціал упровадження відкритої освіти у вищій школі та освіті дорослих.

Щодо освіти дорослих, то реалізація потенціалу відкритої освіти може стати запорукою розбудови в Україні нової сучасної індустрії, здатної відіграти велику роль у поліпшенні соціального клімату, якості трудових ресурсів і у створенні значної кількості нових робочих місць.

З урахуванням особливостей нинішнього етапу соціально-економічного розвитку України та освітньої системи найбільш перспективними для нашої країни є такі напрями впровадження елементів відкритої освіти:

- технології відкритої освіти, а саме технології електронної публікації можуть допомогти у подоланні браку якісних навчальних матеріалів, від якого потерпає багато середніх і вищих навчальних закладів. Такі цифрові формати, електронні публікації дають змогу зробити навчально-методичні матеріали набагато дешевшими та доступнішими, а роботу з ними зручнішою;
- технології електронної публікації, обміну цифровим контентом і колективної роботи з ним дають змогу значно поліпшити якість викладання завдяки забезпеченню ефективного обміну досвідом і різноманітними освітніми матеріалами між викладачами;
- новітні засоби обміну навчальним контентом та інструменти колективної роботи з мультимедійним змістом можуть ефективно використовуватися у дистанційній освіті та освіті протягом життя. Телекомунікаційні технології, що дають можливість не тільки розповісти, а й показати, змодельовати конкретну ситуацію, здатні принести значні позитивні результати вже у короткотерміновій перспективі;
- використання сучасних інструментів моніторингу навчальних досягнень та освітньої діяльності у поєднанні з технологіями обміну освітнім контентом здатні забезпечити істотно вищий рівень прозорості системи освіти: що і як викладається та вивчається, які матеріали й методики використовуються, якою є якість роботи викладачів.

О.М. Даренський

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Своєрідність нинішнього моменту в українській освіті полягає в особливо гострій необхідності її подальшого розвитку за умови складної ситуації в економічній та духовній сферах. Виникає низка внутрішніх проблем освіти, найважливішими з яких є: невідповідність структури освіти та її змісту потребам ринкової економіки; недостатність та нестабільність фінансування; низький рівень комп'ютеризації та використання сучасних інформаційних та мережевих технологій у навчанні; недостатність гарантій якості освіти; посилення тенденцій нерівноправності у здобуванні освіти; необхідність адаптації вітчизняної системи освіти до європейського освітнього простору. Вимогою часу стає підготовка фахівців нової якості – здатних творчо мислити, швидко орієнтуватися в сучасному насиченому інформаційному просторі, приймати нестандартні рішення, вчитися і розвиватися протягом усього